

## Η ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»



## ΠΟΙΟΣ ΕΧΤΙΣΕ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ;

Στή θέση όπου βρίσκεται σήμερα η Παναγία τῶν Παρισίων, ὑπῆρχαν, κατά τὴν περίοδο πού κατεῖχαν οἱ Ρωμαῖοι τὴ Γαλλία, εἰδωλολατρικοί ναοί, ὅπου ἐλατρεύοντο οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου. Ἐπειτα, ὅταν ὁ χριστιανισμὸς ἄρχισε νὰ ἐξαπλώνεται στὴν Εὐρώπη, σύμφωνα μὲ τὴν συνήθεια πού εἶχαν οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ νὰ χτίζουν τὶς ἐκκλησίες τους στὰ μέρη ἀκριβῶς ὅπου ὑπῆρχαν προηγουμένως εἰδωλολατρικοί ναοί, ὁ ἀρχιτέκτων Μαυρίκιος ντὲ Σουλλί ἐχτίσε τὸν μεγαλοπρεπῆ ναὸ τῆς Παναγίας, τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς γοθτικῆς τέχνης, στὸ μέρος ὅπου ὑπῆρχε πρὶν ὁ ναὸς τοῦ Διὸς.

## ΠΩΣ ΝΑ ΕΧΩΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΝΟΗ ΜΑΣ ΚΑΘΑΡΗ;

Γιὰ νὰ ἔχετε τὴν ἀναπνοή σας καθαρὴ καὶ γιὰ νὰ μὴ μὴρῆ ἀσχημα, πρέπει: 1ον) Νὰ ἔχετε τὰ δόντια σας σὲ καλὴ κατάστασι καὶ καθαρὰ, πράγμα γιὰ τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ τὰ ἐξετάζη κάθε τόσο ὁ ὀδοντοῖατρός σας καὶ νὰ τὰ πλένετε ἔπειτα ἀπὸ κάθε φαγητὸ μὲ ὀδοντόκρεμα, 2ον) Νὰ ἐπιβλέπετε τὴν καλὴ λειτουργία τοῦ στομάχου, τῶν ἐντέρων καὶ τοῦ ἥπατος καὶ 3ον) Μπορεῖτε νὰ χρησιμοποιήτε ὡς ὑποβοηθητικὸ διάφορες παστίλιες μὲ βᾶσι τὴν μέντα. Μὰ τὸ τελευταῖο αὐτὸ μέσον εἶνε μόνον προσωρινόν.

## ΠΟΤΕ ΠΡΩΤΑΡΧΙΣΑΝ ΝΑ ΛΙΘΟΣΤΡΩΝΩΝΤΑΙ ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ;

Πρῶτοι οἱ Ρωμαῖοι ἄρχισαν νὰ λιθοστρώνουν τοὺς δημοσίους δρόμους, μὰ μετὰ τὶς ἐπιδρομὲς τῶν βαρβάρων καὶ τὴν κατάρρευσι τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, ἡ συνήθεια αὐτὴ ξεχάστηκε. Μόλις δὲ κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα ἄρχισαν νὰ στρώνουν στὸ Παρίσι τὶς μεγάλες πλατεῖες καὶ τοὺς κεντρικώτερους δρόμους.

## ΠΟΙΟΣ ΗΤΑΝ Ο ΜΕΓΑΣ ΒΕΛΓΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ ΡΟΝΤΕΝΜΠΑΧ;

Ὁ ποιητὴς Ρόντενμπαχ, ὁ ὁποῖος γεννήθηκε στὸ Τουρναὶ τοῦ Βελγίου τὸ 1855 καὶ πέθανε στὸ Παρίσι τὸ 1899, ὑπῆρξε ὁ ποιητὴς τοῦ σκιόφωτος καὶ τῶν περασμένων, κάθε πράγματος πού μαραίνεται καὶ σβύνει. Ἀπὸ τὶς συλλογές του ἀναδίδεται ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς πατρίδος του, πού ἀποτελεῖ τὸ ἰδιαίτερο χαρακτηριστικὸ τοῦ ἔργου του: χλοερὲς καὶ ποιητικὲς ὄχθες, καταχνιασμένοι ὀρίζοντες, γλυκειὲς καμπάνες ἐκκλησιῶν, πολιτεῖες ἀποκοιμισμένες σὲ πένθιμα κανάλια καὶ, πάνω ἀπ' ὄλ' αὐτὰ, μιὰ ἀπέραντη θλίψι.

Τὰ κυριώτερα ποιητικὰ ἔργα τοῦ Ρόντενμπαχ εἶνε τὰ ἑξῆς: «Τὸ σπῆτι καὶ οἱ ἄγροι», «Θλίψεις», «Λευκὴ Νεότης», ὁ «Κωδωνοκρούστης», ἔργα διακρινόμενα ὅλα γιὰ τὸ μεγαλοχολικὸ μεγαλεῖο τους καὶ γιὰ τὴν μεγάλη τους λογοτεχνικὴ ἀξία.

Ἐκτὸς αὐτῶν, περίφημο ἐπίσης εἶνε καὶ τὸ μυθιστόρημα τοῦ Ρόντενμπαχ: «Ἡ Νεκρὴ Μπρῦζ».

## ΠΟΣΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΑΠΗΤΑΣ ΓΚΟΜΠΛΕΝ;

Οἱ πρῶτοι τεχνῖται τῶν περιφίμων ταπήτων Γκομπλέν, τῶν ὁποίων οἱ χρωματισμοὶ θεωροῦνται ὡς ὑπέροχοι καὶ

ἀριστουργηματικοί, χρησιμοποιοῦσαν στὴ δουλειά τους εἰκοσι μόνον χρώματα.

Σήμερα, αἱ πρόοδοι τῆς χημείας ἀνέβασαν σὲ 14.000 τὸν ἀριθμὸ τῶν χρωμάτων πού χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴν κατασκευὴ ταπήτων Γκομπλέν.

## ΠΟΙΟΣ ΗΤΑΝ Ο ΓΛΥΠΤΗΣ ΚΑΝΟΒΑ;

Οἱ Ἴταλοὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ περασμένου αἰῶνος ἐκολακεύοντο νὰ πιστεύουν ὅτι στὸ πρόσωπο τοῦ διασῆμου συμπατριώτου των γλύπτου Κανόβα εἶχε γεννηθῆ ἓνας νέος Μιχαὴλ Ἄγγελος. Γι' αὐτὸ πολὺ λίγοι καλλιτέχναι τιμήθηκαν τόσο πολὺ ὅσο ζοῦσαν ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας των, ὅσον αὐτός.

Ὁ Κανόβα ἀνῆκε σὲ μιὰ οἰκογένεια λατόμων τοῦ Πορσανῖο, τοῦ ὁποῖου ἡ πέτρα εἶνε περίφημη σὲ ὅλη τὴν Ἰταλία. Γεννήθηκε τὸ 1757 καὶ, ἀπὸ ἡλικίας πέντε ἐτῶν, ἄρχισε νὰ χρησιμοποιῆ καὶ τὴν σμίλη, διασκεδάζοντας μὲ τὸ νὰ λαξεύη στὰ μάρμαρα πού ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ λατομεῖο τοῦ πατέρα του μορφές ἀνθρώπων καὶ ζῶων.

Ὅταν πέθανε ὁ πατέρας του, τὸν ἐπῆρε μαζύ του στὴ Βενετία ὁ μέτριος γλύπτης Τορέττι, ὁ ὁποῖος πέθανε λίγο καιρὸ μετὰ τὴν ἀφιξί του σ' αὐτὴ τὴν πόλι. Ὅταν ἔμεινε μόνος, ὁ νεαρὸς Κανόβα ἔλαβε ἀπ' τὸν παπποῦ του 100 δουκάτα, προερχόμενα ἀπ' τὴν πώλησι ἑνὸς κτήματος τοῦ πατέρα του. Μπῆκε τότε στὸ ἀτελιὲ ἑνὸς μετρίου γλύπτου, ὅπου ἔκαναν συνηθισμένες δουλειές γιὰ νεκροταφεῖα. Ὁ Κανόβα δὲν ἔμαθε ἐκεῖ οὔτε σχέδιο, οὔτε νὰ φτιάχνη προπλάσματα. Ὅστόσο, δουλεύοντας μόνος του στίς ὥρες τῆς σχολῆς του ἔφτιαξε διάφορα ἀγάλματα, ἄτεχνα βέβαια, μὰ ἐπιτυχῆ στὴν ἐμπνευσί τους.

Τὸ σύμπλεγμά του «Ὀρφεὺς καὶ Εὐρυδίκη» πού τὸ ἔφτιαξε ἔπειτ' ἀπὸ λίγον καιρὸ, φάνηκε σὰν ἀποκάλυψις στοὺς Βνετσιάνους, πού τοῦ προσέφεραν μιὰ ὑποτροφία γιὰ νὰ πάη νὰ σπουδάσῃ στὴ Ρώμη.

Ἐφτασε ἐκεῖ σὲ ἡλικία εικοσιδύο ἐτῶν καὶ ἡ ἐπιτυχία του ἦτανε πολὺ σύντομη. Ἐνθουσίασε τοὺς φιλοτέχνους μὲ τὸ ἀρχαῖο αἶσθημα καὶ τὴν μοντέρνα ἐμπνευσί τῶν ἔργων του, πράγματα πού ἀποτελοῦν τὸ ἰδιαίτερο χαρακτηριστικὸ τους. Τὰ ἔργα του ἐκείνης τῆς ἐποχῆς εἶνε ἡ «Ἡθῆ», ἡ «Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ἄδωνις» καὶ «Ἐρως καὶ Ψυχῆ».

Ἀμέσως ἀλλεπάλληλες παραγγελίες ἄρχισαν νὰ φτάνουν στὸν Κανόβα. Εἶχε τόση ἐργασία, ὥστε δὲν τοῦ ἔμεινε καιρὸς νὰ διαβάσῃ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς τοὺς ὁποῖους ἐλάτρευε. Τοὺς διάβαζε λοιπὸν τὴν ὥρα πού δούλευε.

Ἡ ἐργατικότης του καὶ ἡ γονιμότης του ὑπῆρξαν ἐξαιρετικές. Κατεσκεύασε πολλὰ μαυσωλεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ σπουδαιότερο εἶνε τοῦ πάπα Κλήμη 13ου, πού χρειάστηκε δεκατρία χρόνια νὰ τὸ τελειώσῃ.

Ὁ Ναπολέων τὸν ἐκάλεσε στὸ Παρίσι κι' ὁ Κανόβα τοῦ ἔφτιαξε ἓνα κολοσσιαῖο ἀγαλμα πού τὸν παρίστανε σχεδὸν γυμνὸ καὶ πού ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων δὲν τόλμησε νὰ τὸ στήσῃ πουθενά. Γι' αὐτὸ ἔμεινε σὲ μιὰ ἀποθήκη τοῦ Λούβρου, ὡς ὅτου τὸ 1815, μετὰ τὴν εἰσβολὴ τῶν συμμάχων στὴν γαλλικὴ πρωτεύουσα, ὁ Βέλλιγκτον τὸ πήρε καὶ τὸ ἔστειλε στὸ Λονδίνο.

Τὴν ἴδια ἐποχῆ, οἱ Ἴταλοὶ ἀνέθεσαν στὸν Κανόβα νὰ ξαναφέρῃ στὴν Ἰταλία τὰ ἔργα τέχνης πού τὰ γαλλικὰ στρατεύματα εἶχαν πάρει ἀπὸ τὴ χώρα τους.

Ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ Κανόβα στὴν Ἰταλία ὑπῆρξε θριαμβευτική.

Ὁ διάσημος αὐτὸς γλύπτης πέθανε τὸ 1822.